

## ΜΑΘΗΜΑ 6<sup>ο</sup> (σελ. 31-33)

### 4.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ (σελ. 31)

- ΕΙΝΑΙ: ανθρώπινες **σχέσεις** (π.χ. γονείς-παιδιά, δάσκαλοι-μαθητές, ιερέας-πιστοί) και **δραστηριότητες** (π.χ. οικογένεια, εκπαίδευση, εκκλησία)
- **οργανωμένες** (αποτελούνται από διάφορα όργανα, διαμορφώνουν κοινωνικές θέσεις – κοινωνικούς ρόλους – κοινωνικούς κανόνες)
- **σταθερές** (οι σχέσεις μεταξύ των οργάνων τους διατηρούνται)
- ΕΧΟΥΝ ΣΚΟΠΟ: την ικανοποίηση σημαντικών κοινωνικών αναγκών (βιολογική αναπαραγωγή, μόρφωση, λατρεία του Θεού)

| ΑΝΑΓΚΗ                | ΘΕΣΜΟΙ        | ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ | ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ     |
|-----------------------|---------------|------------------|-----------------------|
| βιολογική αναπαραγωγή | οικογενειακοί | οικογένεια       | παιδί – γονιός        |
| παραγωγή αγαθών       | οικονομικοί   | επιχειρήσεις     | εργάτης - εργαζόμενος |
| μόρφωση               | εκπαιδευτικοί | σχολείο          | μαθητής - καθηγητής   |
| διακυβέρνηση          | πολιτικοί     | Βουλή            | κυβερνήτης - πολίτης  |
| λατρεία Θεού          | θρησκευτικοί  | εκκλησία         | ιερέας – πιστοί       |

### 4.2 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ (σελ. 31-32)

Η κοινωνία είναι ένα σύνολο ατόμων **οργανωμένο** και με **διάρκεια στο χρόνο**. Με τους κοινωνικούς θεσμούς η κοινωνία:

- **Οργανώνεται**

Οι θεσμοί διαμορφώνουν κοινωνικούς κανόνες ⇒ τα άτομα αναλαμβάνουν κοινωνικές θέσεις ⇒ ασκούν κοινωνικούς ρόλους

(*Παράδειγμα στους θρησκευτικούς θεσμούς:* Οι θρησκευτικοί θεσμοί διαμορφώνουν την εκκλησιαστική παράδοση ⇒ αναλαμβάνεται από κάποια άτομα η θέση του ιερέα ⇒ ασκείται ο κοινωνικός ρόλος της βοήθειας στη λατρεία του Θεού και τη θρησκευτική διάπλαση του ατόμου)

- **Αποκτά διάρκεια στο χρόνο**

Τα άτομα συμπεριφέρονται με βάση πρότυπα συμπεριφοράς, δηλ. κοινωνικούς κανόνες ⇒ μαθαίνουν τις κοινωνικές αξίες που τους διαμόρφωσαν ⇒ εξασφαλίζεται η συνέχεια της κοινωνικής ζωής

(*Παράδειγμα στους θρησκευτικούς θεσμούς:* Τα άτομα συνηθίζουν να εκδηλώνονται με βάση πρότυπα από την εκκλησιαστική παράδοση, π.χ. τελούν το μυστήριο του γάμου ⇒ μαθαίνουν τις αξίες που τα διαμόρφωσαν, π.χ. την αγάπη των συζύγων ⇒ εξασφαλίζεται η συνέχεια του θεσμού του γάμου ως σημαντικού θεσμού για την κοινωνία)

### ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΩΝ (σελ. 32)

Γίνεται με την **εξέλιξη της κοινωνίας**.

*Παράδειγμα:* η δημιουργία του θεσμού του ολοήμερου σχολείου. *Βήματα εξέλιξης:*

εργασία γυναικών ⇒ ανάγκη φύλαξης μαθητών ⇒ φύλαξη με ιδιωτική πρωτοβουλία γονέων (θεσμός ανεπίσημος, δηλ. **άτυπος** – δημιουργείται με πρωτοβουλία ατόμων – **θεσμοποίηση**)

⇒ ολοήμερο σχολείο (θεσμός επίσημος, δηλ. **τυπικός** – δημιουργείται με νόμο – **θεσμοθέτηση**)

### ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΘΕΣΜΩΝ (σελ. 33)

- **Λίγες / Πολλές**

Λίγοι θεσμοί ⇒ πολλές λειτουργίες ανά θεσμό

Πολλοί θεσμοί ⇒ λίγες λειτουργίες ανά θεσμό

(π.χ. 19<sup>ος</sup> αιώνας: λίγοι θεσμοί στην ελληνική κοινωνία

Ρόλος εκκλησίας: καλλιέργεια πίστης, μετάδοση γνώσεων κλπ.

20<sup>ος</sup> αιώνας: λίγοι θεσμοί στην ελληνική κοινωνία

Ρόλος εκκλησίας: κυρίως καλλιέργεια πίστης)

- **Κύριες / Δευτερεύουσες**

Κύρια λειτουργία σχολείου: μετάδοση γνώσεων

Δευτερεύουσα λειτουργία σχολείου: κοινωνικοποίηση, επαγγ.προσανατολισμός, πνευματική καλλιέργεια

- **Φανερές / Κρυφές**

Φανερή λειτουργία ΜΜΕ: ενημέρωση, ψυχαγωγία

Κρυφή λειτουργία ΜΜΕ: καλλιέργεια προτύπων συμπεριφοράς (καταναλωτικά, βίας κλπ.)